

صنعت برق به بازار رقابتی و کاهش نقش مستقیم دولت نیاز دارد

مدیرعامل شرکت توانیر ضمن تشریح ریشه‌های ناترازی برق در کشور، با تصریح این که سرکوب قیمت و سهم بالای یارانه انرژی، هم رشد مصرف را تشدید و هم منابع سرمایه‌گذاری صنعت برق را محدود کرده است، تاکید کرد: راه عبور پایدار از ناترازی؛ حرکت مرحله‌ای به سمت اصلاح الگوی مصرف، توسعه تابلوی برق آزاد و برق سبز، گواهی‌های صرفه‌جویی و کاهش نقش مستقیم دولت در خرید و فروش برق است.

به گزارش خبرنگاران پایگاه خبری مشارکت، مصطفی رجبی‌مشهدی در همایش دانش‌افزایی مدیران و ذی‌نفعان بازار برق که از سوی شرکت مدیریت شبکه برق ایران برگزار شد، با اشاره به سهم بالای یارانه انرژی در اقتصاد کشور، اظهار داشت: یارانه سنگین انرژی و سرکوب قیمت‌ها باعث شده شاخص شدت مصرف انرژی در ایران برخلاف روند کاهشی جهانی، روندی افزایشی داشته باشد و برای تولید کالا و خدمات، انرژی بیشتری مصرف شود.

ریشه ناترازی؛

اقتصاد سرکوب قیمت و رشد غیرمولد مصرفی با مرور روندهای بلندمدت قیمت برق و اثرگذاری سیاست‌هایی مانند تثبیت قیمت‌ها و اجرای کوتاه‌مدت هدفمندی یارانه‌ها، تصریح کرد: قیمت برق در سال‌های گذشته متناسب با تورم اصلاح نشده و همین موضوع هم رشد مصرف را توجیه‌پذیر کرده و هم امکان سرمایه‌گذاری برای توسعه تولید و شبکه را از صنعت برق سلب کرده است؛ در حالی که اگر تعدیل‌ها متناسب با تورم ادامه می‌یافت، منابع قابل توجهی می‌توانست وارد صنعت برق شود و بخشی از شکاف عرضه و تقاضا شکل نمی‌گرفت.

مدیرعامل توانیر با اشاره به افزایش پرشتاب مصرف در سال‌های اخیر، گفت: رشد بار و ورود مصارف جدید، فشار مضاعفی به شبکه وارد کرده و پاسخ‌گویی صرفاً با احداث واحدهای جدید نیروگاهی، هم سرمایه‌گذاری سنگین می‌طلبد و هم سوخت؛ در حالی که محدودیت سوخت، یکی از چالش‌های جدی کشور است.

برنامه عبور از ناترازی؛

از «۱۴ مگا پروژه» تا توقف رشد مصرف رجبی‌مشهدی با اشاره به برنامه‌های عبور از اوج بار و کاهش ناترازی، خاطرنشان کرد: مدیریت مصرف، افزایش تولید و توسعه شبکه باید هم‌زمان پیش برود. وی از تداوم برنامه‌های توسعه‌ای شامل توسعه تجدیدپذیرها و ارتقای واحدهای موجود، توسعه خطوط و پست‌ها و نیز اجرای اقدامات مدیریت مصرف سخن گفت و افزود: هدف، کاهش ناترازی و تبدیل سال آینده به سالی بهتر از منظر پایداری شبکه است.

تجدیدپذیرها خریدار می‌خواهند؛ تقاضا باید ساخته شود وی با تأکید بر اینکه توسعه تجدیدپذیرها بدون ایجاد تقاضای پایدار با چالش مواجه می‌شود، گفت: برق تولیدی تجدیدپذیرها قیمت تمام‌شده دارد و اگر تقاضای کافی برای آن تعریف نشود، مابه‌التفاوت هزینه‌ها افزایش می‌یابد، مطالبات از دولت بزرگ‌تر می‌شود و بازگشت سرمایه سرمایه‌گذاران با ریسک مواجه خواهد شد. به گفته وی، راهکار، بازسازی برای تقاضا و استفاده از ظرفیت‌های قانونی و سازوکارهای جدید بازار است.

گواهی صرفه‌جویی، کارور برق و مشارکت مستقیم صنایع مدیرعامل توانیر با اشاره به اینکه بهینه‌سازی مصرف زمانی که برق ارزان باشد، توجیه اقتصادی ندارد، افزود: باید با ابزارهای انگیزشی، سمت تقاضا را به بازیگر فعال تبدیل کرد. او از گواهی صرفه‌جویی انرژی، کارور برق (به‌عنوان اپراتور انرژی و تجمیع‌گر اقدامات کاهش مصرف) و مشارکت مستقیم صنایع به‌عنوان مسیرهای عملیاتی نام برد و تأکید کرد: صنایع می‌توانند از این ابزارها برای جبران نیاز مصرف و کاهش ریسک محدودیت‌ها بهره‌مند شوند.

نقشه راه بازار؛

نقش حداقلی دولت، بازار رقابتی و شفاف‌رجبی‌مشهدی با اشاره به اصلاحات انجام‌شده در روابط مالی و افزایش سهم معاملات از مسیر بورس و قراردادهای دوجانبه، تصریح کرد: با وجود ریل‌گذاری‌های انجام‌شده، هنوز برای کشف قیمت و رقابت سالم به شفافیت کامل نرسیده‌ایم. وی افزود: جهت‌گیری اصلی باید این باشد که نقش دولت در خرید و فروش برق به حداقل برسد و ابزارهای بازار از جمله تابلوی برق آزاد، برق سبز و گواهی صرفه‌جویی توسعه یابد؛ به‌گونه‌ای که به‌ویژه مصارف نامتعرف و بالاتر از الگو از مسیر بازار و نه از منابع یارانه‌ای تامین شوند.

شکاف درآمد و هزینه صنعت برق؛ هزینه‌ها جلوتر از درآمدهای با ارائه برآوردهایی از وضعیت اقتصادی صنعت برق، گفت: متوسط قیمت فروش در برابر قیمت تمام‌شده فاصله معناداری دارد و تداوم این وضعیت به افزایش کسری منابع، رشد بدهی‌ها و کاهش توان سرمایه‌گذاری منجر می‌شود؛ موضوعی که در نهایت پایداری شبکه را در سال‌های آینده تهدید می‌کند.

رجبی‌مشهدی همچنین به لزوم تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های پیش‌بینی‌شده در چارچوب تکالیف برنامه هفتم توسعه اشاره کرد و گفت: تحقق اهداف توسعه‌ای، بدون اصلاح سازوکار اقتصادی و تقویت جذابیت سرمایه‌گذاری برای بخش خصوصی، دشوار خواهد بود.

وصول مطالبات و انضباط مالی؛ گره کور پایداری مدیرعامل توانیر با اشاره به مطالبات و بدهی‌های انباشته صنعت برق، بر ضرورت سازوکارهای کارآمد برای وصول مطالبات و کاهش فشار مالی تأکید کرد و گفت: استمرار کسری منابع، چرخه بدهی را بازتولید می‌کند و باید هم‌زمان با توسعه بازار، راهکارهای واقع‌بینانه برای مدیریت مطالبات و تعهدات اجرا شود.

دعوت به ارائه پیشنهاد برای بهبود فضای کسب‌وکار رجبی‌مشهدی در پایان با تأکید بر اینکه گذار به بازار کارآمد، «شتاب‌زده و جهشی» نیست، اظهار داشت: اصلاحات باید مرحله‌ای، منطقی و مبتنی بر سازوکارهای روشن باشد. وی در پایان از مدیران و ذی‌نفعان بازار برق خواست با ارائه پیشنهادهای اجرایی برای بهبود فضای کسب‌وکار، توسعه ابزارهای بازار و اقتصادی‌کردن مشارکت بخش خصوصی، مسیر اصلاحات را تقویت کنند تا سرمایه‌گذاری در تولید، شبکه و بهینه‌سازی مصرف، به‌صورت پایدار و قابل اتکا شکل گیرد.